

ČESKÝ JAZYK – 5. TŘÍDA

U každé z vět v úlohách 1 až 8 rozhodněte, zda je napsána bez pravopisné nebo mluvnické chyby.

1. ~~ano~~ ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~
ano ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~ Shodil vozík i s objemným kufrem ze schodů.

2. ~~ano~~ ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~
ano ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~ Zatímco paní učitelka pokračovala ve výkladu, všichni se klouzaly.

3. ~~ano~~ ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~
ano ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~ Už se těším na prázdniny, až budeme sbírat houby.

4. ~~ano~~ ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~
ano ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~ Pokud se ještě neznáme, dovol, abych se přetstavil.

5. ~~ano~~ ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~
ano ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~ Než šly dívky spát, měly si ještě o čem povídat.

6. ~~ano~~ ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~
ano ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~ Byla to veselá hra i vážná zkouška našich schopností.

7. ~~ano~~ ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~
ano ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~ Kraj v této suché části země je velmi neúrodný.

8. ~~ano~~ ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~
ano ~~A~~ ~~M~~ ~~B~~ Poznali jsme tyto zvláštní dravé krokodýli, kterým se ve Španělsku říká kajmani.

9. Které z následujících slov má různý počet písmen a hlásek?

~~snědl~~ A
liják B
zrní C
zpěv D

10. Ve kterém z následujících slov **není** souhláska *r* slabikotvornou hláskou?

- (A) krtek
- (B) smrtka
- (C) brzy
- (D) krysa

11.

Které z následujících slov **neobsahuje** předponu *do-*?

- (A) dohoda
- (B) dolina
- (C) doskok
- (D) doklad

12.

Ve kterém z následujících slov **není** *-ou-* dvojhláskou?

- (A) poučit
- (B) pouze
- (C) dlouhý
- (D) plout

13.

Které z následujících slov vzniklo složením dvou různých slov?

- (A) ohýbací
- (B) strašidelný
- (C) podivuhodný
- (D) pokroucený

14.

Ve které z následujících vět je více než jedna chyba?

- (A) Kosi seděli na bidýlku a zobali lůj.
- (B) Kosi seděli na bydýlku a zobali lůj.
- (C) Kosi seděly na bidýlku a zobali lůj.
- (D) Kosi seděly na bidýlku a zobali lůj.

15.

Který z následujících tvarů slovesa **není** spisovný?

- (A) měl bych
- (B) měl by jsi
- (C) měli byste
- (D) měli by

16.

Která z následujících vět obsahuje **vlastní** podstatné jméno ve 3. pádě?

- (A) Matějovi přátelé k nám chodí velmi často.
- (B) Mám moc rád Matějovy psy, přestože pořád štěkají.
- (C) Matějovi jsou rodiče jednoho mého spolužáka.
- (D) Už brzy vrátím Matějovi tu jeho knížku.

TEXT K ÚLOHÁM 17 AŽ 19

Dva mudrci ukazují neustále před sebe a pronášejí moudrá slova o úchvatné krajině, kterou proplouvají. „Ach, ta krása!“ volají netrpělivě jeden přes druhého.

17.

Který z následujících slovních druhů **není** zastoupen v uvedeném textu?

- (A) zájmeno
- (B) příslovce
- (C) předložka
- (D) částice

18.

Které z následujících slov **není** příbuzné se slovem *netrpělivě*?

- (A) trpasličí
- (B) strpení
- (C) trpělivost
- (D) trpící

19.

Co mají všechna slovesa v uvedeném textu společného?

- (A) jsou v 1. os., mn. č., min. č., zp. oznamovacím
- (B) jsou ve 2. os., mn. č., přít. č., zp. rozkazovacím
- (C) jsou ve 3. os., mn. č., přít. č., zp. podmiňovacím
- (D) jsou ve 3. os., mn. č., přít. č., zp. oznamovacím

20.

XOXXOXO

Které z následujících slov odpovídá uvedenému modelu, jestliže X představuje souhlásku a O samohlásku?

- (A) poleví
- (B) postačí
- (C) pomyslí
- (D) usmyslí

21.

Která z následujících dvojic se liší významem, ale vyslovuje se stejně?

- (A) kazy – kasy
- (B) dub – dup
- (C) dát – tát
- (D) frká – vrká

TEXT K ÚLOZE 22

Jednoho dne vyklíčila na planetě malého prince květina ze semene přívátého bůhvíodkud a malý princ bděl velmi pozorně nad tímto výhonkem, který se nepodobal jiným *proutkům*.

22.

Ve které z následujících možností jsou správně určeny mluvnické kategorie i vzor slova *proutkům*?

- (A) 2. p., č.mn., rod mužský než., vzor hrad
- (B) 3. p., č.j., rod mužský než., vzor hrad
- (C) 3. p., č.mn., rod mužský živ., vzor pán
- (D) 3. p., č.mn., rod mužský než., vzor hrad

23.

Fotbalový tým porazil většinu soupeřů. Nevyhrál turnaj.

Kterým z následujících spojovacích výrazů **nelze** spojit věty do smysluplného souvětí? (Pořadí vět zůstane zachováno.)

- (A) přesto
- (B) a
- (C) ani
- (D) i když

24.

Krásné a voňavé květiny v oknech zalévaly dívky z naší třídy pravidelně.

Který z následujících výrazů je holým podmětem uvedené věty?

- (A) květiny
- (B) v oknech
- (C) dívky
- (D) zalévaly dívky

25.

Která z následujících výpovědí je souvětí?

- (A) To ti, Petře, musím ještě jednou zopakovat.
- (B) Pojdme na výlet tam, do přírody.
- (C) Jasně jsi mi slíbil, že tam půjdeš.
- (D) V překrásném koutě naší země, až skoro u hranic, jsme trávili naši rodinnou dovolenou.

26.

Které dvě z následujících vět by **nedávaly** dohromady smysl, pokud by byly spojeny spojkou *ale* v souvětí? (Pořadí vět zůstane zachováno.)

- (A) Řekl jsem ti tajemství. Ty jsi ho vyzradil.
- (B) O prázdninách je krásně. Někdy přece jen prší.
- (C) Moc se snažil. Nechtěl prohrát.
- (D) Utíkej rychle pryč. Nezakopni o kámen.

27.

Prométheus odhalil užaslým lidem veškerá tajemství a umění bohů.

Který z následujících výrazů je holým přísudkem předchozí věty?

- (A) odhalil tajemství
- (B) odhalil
- (C) Prométheus odhalil
- (D) tajemství a umění

28.

Ve které z následujících možností **není** vyjádřen jeden ze základních větných členů?

- (A) Martina mi přinesla jídlo.
- (B) Kůň ladně klusal po dostihové dráze.
- (C) Paní učitelka si s námi zazpívala.
- (D) Ráno jsem šla velmi pomalu do školy.

29.

Která z následujících výpovědí **není** souvětím?

- (A) Nechceme se zranit, a proto dnes nelyžujeme.
- (B) Opravdu, nesmíš si to tolik brát k srdci.
- (C) Alík pořád štěkal a nepřestal další dvě hodiny.
- (D) Včera jsem to slíbil, dnes to splním.

30.

„Já mám strašně rád déšť, když leje šíleně prudce, to je pak skvělý, protože nemusím do školy a zůstanu doma a můžu si celý den dělat, co chci,“ vyprávěl nadšeně Tomáš.

Které z následujících tvrzení o uvedeném textu je pravdivé?

- (A) Tomáš mluví uvážlivě a jeho věty jsou jasné a ucelené.
- (B) Tomáš mluví v krátkých větách, ale často se při vyprávění zadržuje.
- (C) Když Tomáš vypráví, často se uprostřed věty na něco zeptá.
- (D) Při vyprávění řadí Tomáš myšlenky za sebou do jednoho dlouhého souvětí.

31.

Kdo do tebe kamenem, ty do něho chlebem.

Které z následujících rčení má **opačný** význam než uvedené přísloví?

- (A) Oko za oko, zub za zub.
- (B) Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne.
- (C) Kam vítr, tam plášť.
- (D) Dal by si pro korunu koleno vrtat.

32.

Vážený pane Nováku, ve Vašem inzerátu jsem se dočetl, že hledáte byt...

Kterou z následujících výpovědí bude nejspíše končit dopis, na jehož začátku je uvedené souvětí?

- (A) Tak zase ahoj příště!
- (B) Zdravím Vás a předem děkuji za odpověď.
- (C) Zdravím a přeji Vám všechno nejlepší!
- (D) Brzy se těším na naše opětovné shledání.

33.

Které z následujících slov je synonymem (slovem podobného významu) ke slovu *skrblický*?

- (A) lakomec
- (B) dobrodinec
- (C) hlupák
- (D) hostitel

34.

Který z následujících výrazů **neodpovídá** významu slova *přívětivý*?

- (A) příjemně působící
- (B) milý k ostatním
- (C) vlídný k lidem
- (D) spravedlivý

35.

Naši včera na ledě vyložené propadli.

O čem nejspíše bude pojednávat článek, který má uvedený titulek?

- (A) o tragédii na zamrzlém rybníce
- (B) o soutěži v tesání z ledu
- (C) o prohraném hokejovém utkání
- (D) o zledovatělém povrchu hřiště

36.

Jiří Dědeček: U řeky
(úryvek)

Krmili jsme racky
kamením a klacky,
ptáčky to moc nebavilo,
nás bolely pracky!

Které z následujících slov je neutrálním synonymem (výrazem podobného významu) ke slovu *pracky*?

- (A) pařáty
- (B) fajfky
- (C) pazoury
- (D) ruce

37.

Co můžeme zároveň říci, řekneme-li o někom, že nemá na různých ustláno?

- (A) nemá to v životě příliš lehké
- (B) nechce pěstovat růže
- (C) rád voní k růžím, ale má alergie
- (D) má šťastný život

38.

Který z následujících jazyků má nejvíce společných znaků s češtinou?

- (A) slovenština
- (B) němčina
- (C) maďarština
- (D) latina

TEXT K ÚLOHÁM 39 A 40

Emanuel Frynta: Ježek
(úryvek)

Z ničeho nic nám zmizel ježek –
čert ví, kam mohl běžet.
To znamená, že Anežka
a já jsme tedy bez ježka.
Útěk byl zřejmě bleskový.
Já mu jich nandám, ježkovi!
Zmizí, a člověk zamešká
kdeco, a čeká na ježka.
No ty jich ale schytáš, ježku!
Mělo by se jít pro Anežku –
ta ovšem o tom ježkovi
už asi taky těžko ví.
Myslím, že počínaje dneškem
už se s ním neshledáme, s ježkem.

39.

Pozorně si přečti všechna zvýrazněná slova. Co by vzniklo (z gramatického hlediska), kdybychom je napsali vedle sebe?

- (A) všechny časy slova ježek
- (B) hejno ježků
- (C) básnička
- (D) všechny pády slova ježek

40.

Jak se nazývá zvuková shoda slov zamešká – na ježka, ježkovi – těžko ví?

- (A) verš
- (B) rým
- (C) skladba
- (D) báseň

TEXT K ÚLOZE 41

Netřesk skalní najdeme často na skalách a kamenitých suchých místech. Má zakrnělý stonek, ale ve zdužnatělých listech si uchovává zásobu vody, takže přežije i dlouhotrvající sucho.

41.

Která z následujících možností by nejlépe odpovídala jednoduchému výpisku z uvedeného textu?

- (A) Netřesk skalní najdeme na skalách a kamenitých suchých místech. Má stonek, ale ve zdužnatělých listech si uchovává zásobu vody, takže přežije i dlouhotrvající sucho.
- (B) Netřesk vydrží dlouho suchý.
- (C) Netřesk skalní je schopen si uchovávat vodu, takže vydrží i dlouho na suchém místě.
- (D) Netřesk skalní je velmi zajímavá rostlina, neboť je schopen si uchovávat dlouho velké množství vody.

TEXT K ÚLOHÁM 42 A 43

Čarodějnice a kouzelník

Čarodějnicí si většina lidí představuje jako vyzáblou stařenu se štetinatými bradavicemi na obličejí a s jedním zubem v ústech. Zlobice Upírová byla úplně jiná. Byla malá, ale neuvěřitelně tlustá. Ve žlutých večerních šatech vypadala jako sršeň gigantických rozměrů. Mohli byste ji vidět ověšenou drahokamy odshora dolů, každý z jejích válečkovitých prstů s dlouhými nehty je obsypán prstny.

Bydlí s kouzelníkem Škodolibem. Jeho vychrtlou postavu s hlavou jako scvrklé jablko byste našli nejspíš v příjemně měkkém křesle. Samozřejmě s nezbytnou kočkou na klíně.

42.

Které z následujících tvrzení vyplývá z uvedeného textu?

- (A) Kočka na kouzelníkově klíně patřila čarodějnicí.
- (B) Zlobice neodpovídala běžné představě o čarodějnicích.
- (C) Kouzelník i čarodějnice uměli dobře čarovat.
- (D) Kouzelníkovi se čarodějnice líbila, i když byla tlustá.

43.

Které z následujících slov je **opakem** slova *gigantický*?

- (A) kouskovaný
- (B) lehoučký
- (C) snadný
- (D) malinký

TEXT K ÚLOZE 44

(úryvek)

A pak byla slavná svatba. Hned po svatbě se vypravil chánův syn Ezedar se svým přítelem Ekimem a nevěstou Išchamit domů, a protože už uplynulo čtyřicet dní, přešel jeho otce hněv, a tak radostně přivítal svého syna a snachu. Vše bylo odpuštěno a zlo bylo šťastně zažehnáno.

Jestli se ovšem všechno seběhlo právě takto, to nikdo přesně neví, jisté však je, že...

44.

Odkud nejspíše pochází uvedený úryvek?

- (A) z některé arabské pohádky
- (B) z historického románu
- (C) z fantasy literatury
- (D) z anglické povídky

TEXT K ÚLOHÁM 45 A 46

1. Všechny musejí být hlavičkou k jedné straně.
2. Zavažte závodníkovi oči, vysypte před něj na stůl z krabičky všechny zápalky.
3. Za každou zápalku položenou hlavičkou na nesprávnou stranu připočtete závodníkovi pět sekund.
4. Důkladně je promíchejte tak, aby hlavičky ležely různým směrem.
5. Pak dejte závodníkovi do ruky prázdnou krabičku s příkazem, aby do ní co nejrychleji narovnal všechny zápalky.

45.

Jaké bude správné pořadí vět, aby uvedený text dával smysl?

- (A) 3, 5, 2, 1, 4
- (B) 2, 4, 3, 1, 5
- (C) 4, 2, 5, 1, 3
- (D) 2, 4, 5, 1, 3

46.

Které z následujících tvrzení vyplývá z uvedeného textu?

- (A) Nevadí, pokud závodník nenarovná do krabičky všechny zápalky.
- (B) Ostatní se závodníkovi vysmějí, pokud nesplní úkol.
- (C) V této hře rozhoduje čas a zručnost závodníka.
- (D) Ke hře se používá speciální druh sirek.

TEXT K ÚLOHÁM 47 A 48

Jiří Žáček:
(úryvek)

Kluci, holky, pozor, tahle fotka
to je podobizna tiskařského šotka.
Všechna slova v okolí
převrací a komolí.

V tom je prostě mistr světa.
Neobstojí před ním žádná věta.
Kdo se žení? Čenich. Pes má čtyři rohy.
Pro legrácky má ten rošťák _____.

47.

Které z následujících slov nejspíš patří na vynechané místo?

- (A) nohy
- (B) vlohy
- (C) kruhy
- (D) prahy

48.

Které z následujících slov z textu je negativně citově
zabarveno?

- (A) šotek
- (B) legrácky
- (C) rošťák
- (D) podobizna

TEXT K ÚLOHÁM 49 A 50

Miloslav Šimek, Jiří Grossmann
(úryvek)

V dětství jsem nepatřil mezi kamarády k nejtáhlejším. Mé
ploché nohy se jen těžko daly nutit do klusu, nehledě
k tomu, že přes břicho jsem jen s obtížemi sledoval výmoly
a stružky. Postavičku jsem měl sice zdravě kyprou, ale
o souměrnosti se nedalo mluvit. Kupříkladu na trenky jsem
spotřeboval tolik látky, co moji vrstevníci na hubertus.
Nemohu však říci, že bych nebyl v kolektivu oblíben. Pouze
učitel tělocviku mě nenáviděl. Nemohl zapomenout, že jsem
rozšlápl kladinu a vytrhl kruhy i s kusem stropu, když mě na
ně pomocí kladkostroje zavěsil.

49.

Které z následujících slov je synonymem (slovem
podobného významu) ke slovu *hubertus*?

- (A) kabát
- (B) sako
- (C) kalhoty
- (D) tričko

50.

Kterou z následujících výpovědí by mohl uvedený text
smysluplně pokračovat?

- (A) Brzy jsme se udobřili, neboť jsem ho poslal na
lyžařském výcviku dolů ze skokanského můstku.
- (B) Také mi vyčítal, že jsem zašlápl medicinbal hluboko do
parket.
- (C) Pokud se nezměnil, stále bychom si příjemně
popovídali.
- (D) V sobotu jsme po těchto přípravách vyrazili na
celodenní výlet.